

Inger Grethe Hansen
Vesterålsveien 1573
8416 Sortland

Saksbehandler, innvalgstelefon
Magne Hestem, 75 54 79 74

Avslag på søknad om tillatelse til utsetting av utenlandske treslag - Inger Grethe Hansen - 39/55 - Sortland

Statsforvalteren viser til søknad av 24.02.2021 fra Inger Grethe - og Arne Hansen om utsetting av utenlandsk treslag (lutzgran) til skogproduksjon.

Vedtak

Statsforvalteren avslår søknad om tillatelse til utplanting av 3500 lutzgran til skogproduksjon på eiendommen 39/55 i Sortland kommune. Vedtaket er gjort med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. naturmangfoldloven § 30.

Klagerett

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre uker etter at dette vedtak er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom Statsforvalteren i Nordland.

Bakgrunn

Inger-Grethe - og Arne Hansen søker om tillatelse til utsetting av 3500 lutzgran til skogproduksjon på eiendommen 39/55 i Sortland kommune. Utplantingen skal skje på et avgrenset areal innenfor denne eiendommen som i søknaden er oppgitt til en størrelse av 16 daa. Området er nærmere definert i kart vedlagt søknaden. Det oppgis i søknaden at det er ønskelig med utplanting av lutzgran fremfor andre treslag da denne vokser raskere enn eksempelvis alminnelig norsk gran. Det oppgis at det har vært god erfaring med tilveksten i et tilgrensende plantefelt der det også er utplantet lutzgran. Det nye arealet det ønskes å sette ut planter i vil slik være en utvidelse av et allerede eksisterende plantefelt med lutzgran. Det vurderes fra søker at eventuell spredning vil være under kontroll, blant annet fordi det allerede er utplantet mye lutzgran på eiendommen.

Begrunnelse

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål skal hindre at planting av utenlandske treslag påvirker mangfoldet i naturen negativt. Statsforvalteren har derfor vurdert mulige naturverdier i selve plantefeltene, og om man kan forvente spredning av lutzgran som kan gi uheldige følger for spesielle naturverdier (viktige naturtyper, verneområder eller forekomst av rødlistearter) i områdene rundt plantefeltene.

Generelt om spredningsrisiko for lutzgran:

Lutzgran er en krysning mellom sitkagran og kvitgran som naturlig forekommer i Canada og Alaska og har evne til å formere seg med frø i Norge. I Artsdatabanken sin risikovurdering fra 2018 har lutzgran blitt vurdert til svært høy økologisk risiko (SE). Begrunnelsen er at treslaget har både stort invasjonspotensiale og stor økologisk effekt. Artsdatabanken skriver i sitt faktaark at lutzgran tåler godt skygge og er tilpasset klimaet i Norge. Økologisk sett er den lik sitkagran, men tåler bedre kalde vintre. Lutzgran kan også krysse seg med sitkagran. I Artsdatabanken sin risikovurdering fra 2018 har artene blitt vurdert under ett.

Rapporten *Fremmede arter, spredningsveier og økologisk risiko*¹ viser at fremmede arter som er forhåndsutvalgt som produksjonsarter har generelt stor sjanse for å etablere og spre seg. Dette gjelder også bartrær, hvor disse er valgt ut nettopp fordi de er hardføre og vil kunne vokse godt i det norske klimaet. Det er gjennomført et begrenset antall undersøkelser om spredning av utenlandske bartrær i Norge. Undersøkelsene som er gjort viser at etableringspotensialet varierer mellom naturtyper^{2,3,4}. Naturtyper som er åpne og/eller kulturpåvirket, slik som hei, ur, myr og noen typer skog, har høyest potensiale for etablering av utenlandske bartrær. Studier gjort på langdistansespredning av fremmede treslag viser maksimal spredningslengde fra 1 km⁵ til 1,7 km ved vindhastighet på 10 m/s og 3,5 km ved 20 m/s⁴. Hovedtyngden av foryngelsen skjer nær morbestandet, med jevnt avtagende foryngelse ved økende avstand fra plantefeltet. Undersøkelser av kortdistansespredning gjort i Nordland viser at sitka-/lutzgran kan ha en kortdistansespredning opp til omtrent 250 meter på Vestvågøy², Helgelandskysten⁵ og Hadsel kommune³. Spredningsdistansen varierer med topografi, klima og etableringspotensialet til nærliggende naturtyper. Det er også vist at foryngelse fra plantefelt med sitkagran generelt sett avtar fra sør til nord i Norge^{4,6}. Dette er et tema som må studeres nærmere før en kan vite i hvilken grad foryngelsen avtar, og hvordan den varierer i forskjellige klimatiske soner. I fremtiden forventes det at klimaet i Nordland blir mer og mer lik Vestlandets klima, noe som vil kunne øke dagens nivå av foryngelse.

---

¹ Hendrichsen D., Åström J., Forsgren E., Skarpaas O. 2015. Fremmede arter, spredningsveier og økologisk risiko. NINA Rapport 1091.

² Kyrkjeeide, M.O., Often, A., Olsen, S.L., Myklebost, H.E., Hagelin, J., Ruano, M., Frivoll, V. & De Stefano, M. 2017. Kartlegging av kortdistansespredning av fremmede bartrær Nord-Norge. NINA Rapport 1427.

³ Olsen, S., L., Stabbetorp, O., Skarpaas, O., Often, A., Gajda, H. 2016. Kartlegging av spredning av fremmede bartrær: med fokus på vrifuru (*Pinus contorta*) og lutzgran (*Picea x lutzii*). NINA Rapport 1231.

⁴ H. Sandvik 2012. Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold. DN-utredning 8-2012.

⁵ Olsen, S.L., Kyrkjeeide, M.O., Myklebost, H.E., Jackson, C. & Gastinger, M.-M. 2019. Kartlegging av kortdistansespredning av fremmede bartrær: Helgelandskysten. NINA Rapport 1728. Norsk institutt for naturforskning.

⁶ Nygaard, P.H. & Øyen, B.-H. 2017. Spread of the Introduced Sitka Spruce (*Picea sitchensis*) in Coastal Norway Forests 2017, 8, 24

Om området:

Arealet er i søknaden oppgitt til å bestå av bjørkeskog med et mellomsjikt bestående av småbregner (småbregneskog) og det er dermed snakk om et treslagsskifte. Det er beliggende i et sør-vest-vendt område omtrentlig mellom høydekote 50 og 100. Det er tidligere utplantet lutzgran på eiendomsteigen, hvorav et større felt ovenfor det nye arealet og et mindre felt nedenfor. Begge de tidligere plantefeltene grenser inn til det nye arealet.

Statsforvalteren har vurdert tilgjengelig informasjon om det omsøkte arealet og området rundt fra Naturbase, Artsobservasjoner, Norsk institutt for skog og landskap (Kilden) og Nordlandsatlas. Naturmangfoldet i området ble kartlagt etter DN-håndbok 13 av Ecofact i 2014 i forbindelse med tidligere utplanting av lutzgran⁷. Det ble da avdekket en større lokalitet (833 daa) med den viktige naturtypen beiteskog (Sæterdalselva) og denne ble vurdert til verdiklasse B. Nesten hele det omsøkte arealet ligger innenfor beiteskogslokaliteten. Det har ikke blitt funnet rødlistede arter eller andre arter av nasjonal verdi i området, men Selnesvatnet naturreservat befinner seg nedenfor det omsøkte arealet i en avstand på om lag 1 km i luftlinje. Det er også mulig at naturtypelokaliteten huser rødlistet beitemarksopp da området har potensiale for dette, men ble kartlagt på en årstid der dette ikke kunne vurderes. Området generelt er omtalt i Naturbase som middels rikt og ligger i sør-vestlig himmelretning. I søknaden oppgis det at området er preget av bregneskog, noe som kan tyde på en viss kildepåvirkning av vegetasjonen. Totalt sett tyder dette på gode vekstforhold i området.

Vår vurdering

Søknaden gjelder utplanting av et treslag med svært høy økologisk risiko (SE) og stor sannsynlighet for spredning. En utplanting vil innebære et treslagsskifte på det omsøkte arealet og et betydelig inngrep i en av de største registrerte forekomstene av beiteskog i Nordland. Beiteskog er en naturtype med åpne partier som vil være utsatt for spredning og etablering av bartrearter som lutzgran.

Miljødirektoratet har tidligere avslått to søknader om utplanting av lutzgran på de nærliggende eiendomsteigene 39/30 og 39/43. I førstnevnte sak ble det vektlagt lutzgranas evne til å kunne spre seg inn i det tidligere omtalte beiteskog-lokaliteten. Sistnevnte sak omhandlet utsetting av lutzgran inne i beiteskog-lokaliteten og har således flere likheter med den aktuelle saken. Vi finner at Miljødirektoratets vurderinger i de to foregående sakene også er relevante for vurderingen av risiko for skade på naturmangfold og spredning i den nåværende saken. Det har tidligere blitt tillatt utplanting av en del lutzgran i området rundt og avgjørelsene fra direktoratet kommer dermed som en innstramming i praksis. I etterkant av disse avgjørelsene er også arten oppjustert i Artsdatabankens vurdering til å ha svært høy økologisk risiko (SE).

Vår samlede vurdering er at utplanting av lutzgran på det omsøkte arealet vil kunne ha vesentlige negative effekter på det biologiske mangfoldet i beiteskogen og det vil også øke den samlede belastningen i området med en økt spredningsrisiko inn i de gjenværende områdene. På bakgrunn av dette avslås søknaden.

Lovgrunnlaget

Utsetting av utenlandske treslag krever tillatelse fra ansvarlig myndighet. Tillatelse kan ikke gis hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for biologiske mangfold.

---

⁷ Wegener, C. 2014. Undersøkelse av naturmangfold i forbindelse med utplanting av lutzgran - To områder i Hadsel og Sortland kommuner. Ecofact rapport: 387. 23 s.

Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 25.5.2012 med hjemmel i naturmangfoldloven. Miljødirektoratet er ansvarlig myndighet etter forskriften. Myndighet for behandling av søknader er delegert fra direktoratet til statsforvalteren.

Søknaden er også vurdert etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 – 12, deriblant føre-var-prinsippet og prinsippet om samlet belastning.

Med hilsen

Mia Marthinus Husdal (e.f.)
underdirektør

Magne Hestem
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent